

História obce

Obec patrila pod Abovsko - turniansku župu, okres Košice, Košický kraj. Po roku 1960 sa obec začlenila pod okres Košice – vidiek, Východoslovenský kraj.

Pomenovanie obce Trstené pri Hornáde sa v rôznych listinách a dokumentoch zachovalo takto: v r. 1215, 1265, 1282 - **Zaka**, v r. 1270 - **Nadasd**, v r. 1332-37 - **Nadasyo**, v r. 1347, 1359, 1416, 1427, 1468 - **Nadosd**, v r. 1773 - po maďarsky **Nádosd**, v r. 1808 - po slovensky **Nádossec**, v r. 1906 - po slovensky **Nádošť**, v r. 1920 - **Nádošť**, od r. 1948 - **Trstené pri Hornáde**.

9. – 12. storočie

Územie trstenského chotára bolo osídlené už v praveku. Svedčí o tom aurignacké nálezisko z paleolitu, neolitické sídlo bukovoohorskej kultúry i archeologické nálezy z hallštatskej železnej doby a z doby rímskej. Dávna prítomnosť Slovanov na tomto území je doložená zvyškami slovanského osídlenia z 9. – 12. storočia.

Rok 1215

Obec Trstené pri Hornáde, pôvodne stará slovenská dedina Saka, patrila do 2. polovice 13. storočia ku kráľovskému hradu Abaujvár. Saka (Zaka) je prvýkrát písomne spomenutá v tzv. varadínskom registri už r. 1215. Jej obyvatelia sú v ňom spomínaní ako „villani“ t.j. dedinčania. Už názov dediny Saka nasvedčuje, že jej pôvodnými obyvateľmi boli Slovania. Pomenovanie Saka pochádza od slovanského osobného mena Sak, Saka, ktoré vzniklo od slovanského slova sak (v preklade – vrece, sieť).

Rok 1265

Saka sa v polovici 13. storočia vyludnila (pravdepodobne za tatárskeho vpádu r. 1241). Mladší kráľ Štefan V., ktorý vládol spolu so svojím otcem Belom IV. R. 1265 neobývané územie Saky daroval svojim služobníkom Hertvikovi (Jertwyg), kastelánovi hradu Tubul a jeho bratovi Herrikovi (Herricus). Noví majitelia dedinu zaľudnili maďarským obyvateľstvom, ktoré jej dalo nový názov Nádošť, po maďarsky Nádasd (v preklade nád – trstina, nádas – trstené).

Rok 1270

Nový názov, ktorý iste vznikol podľa trstinného charakteru tejto zeme pri Hornáde, sa po prvýkrát objavuje r. 1270 v listine opisujúcej hranice dedín Čane a Vyšného Gyňova. Nádošť sa v nej uvádza ako susedná dedina spomínaných obcí. Pomenovanie Trstného pri Hornáde sa v rôznych listinách a dokumentoch uvádza ako susedná dedina spomínaných obcí.

14. storočie

Do konca 13. storočia sa v Trstenom pri Hornáde vystriedalo viacero zemepánov. Koncom 13. a začiatkom 14. storočia sa obec i celé panstvo (okrem Trsteného pri Hornáde doň patrili dediny: Ždaňa, Skároš, Bohdanovce, Vyšný a Nižný Čaj, Olšovany, Košická Polianka, Trst'any, časť Krásnej nad Hornádom a Šarišské Lužianky) dostalo do rúk tzv. nádošťskej vetvy Abovcov. Po smrti posledného z nich, Dominika, ktorý nemal mužských potomkov, (asi r. 1333) nádošťské panstvo dal kráľ Karol Róbert z Anjou r. 1335 palatínovi Viliamovi Drugethovi. Ten si Trstené pri Hornáde zvolil za svoje sídlo.

Rok 1337

Časť trstenského majetku, Olšovany, Nižný a Vyšný Čaj palatín Drugeth odstúpil r. 1337 vdove po zomrelom Dominikovi, jeho sestre a dcére. V rokoch 1332 – 1337, kedy sa vyberali pápežské desiatky, bol už v Trstenom kostol a kňaz.

Rok 1416

Že to bola v stredoveku dôležitá dedina, svedčí aj to, že sa tu vyberali mýta (tributum), ako je uvedené v listine z r. 1416.

17. storočie

Obyvateľstvo obce bolo do 17. storočia prevažne rímsko-katolíckeho vierovyznania. Nový rímsko-katolícky kostol v Trstenom pri Hornáde, ktorý je zasvätený sv. Anne dala vybudovať zemepánska rodina Czeceyovcov. Počas náboženských vojen loď kostola zhorela, ostala len svätyňa a sakristia. Náboženské a protiturecké vojny, stavovské povstania a časté epidémie mali za následok veľký úbytok obyvateľstva. Po skončení povstania Františka Rákociho II. (v r. 1703 – 1711) a doznení veľkej morovej epidémie, ktorá postihla východné Slovensko na začiatku tohto povstania, sa Trstené pri Hornáde veľmi vyľudnilo.

Rok 1715

Roku 1715 tu žili len 3 sedliacke a 7 železiarskych rodín. O 5 rokov neskôr dedina mala dokonca len 6 poddanských usadlostí. Obec sa postupne dosídľovala najmä slovenským obyvateľstvom.

Rok 1746

Pri súpise cirkví a farárov v r. 1746 tu napočítali 90 rímsko-katolíkov, 9+7 grécko-katolíkov, 4 luteránov, 49 kalvínov a 95 detí, spolu 245 osôb. Keďže rímsko a grécko-katolíci v tej dobe rozprávali prevažne po slovensky a kalvíni po maďarsky, môžeme usúdiť, že už v 1. polovici 18.

storočia Trstené pri Hornáde bolo slovensko-maďarskou dedinou s prevahou Slovákov. Kedy a za akých okolností sa reformátsko-kalvínske náboženstvo do obce dostalo, nemožno zistiť.

Rok 1478

Pôvodný gotický rímsko-katolícky kostol sv. Anny z r. 1478 prestavali v barokovo-klasicistickom slohu r. 1756. Renesančný kaštieľ zo 17. storočia upravili v klasicistickom slohu r. 1832. Koncom 18. a začiatkom 19. storočia badateľne vzrástol počet obyvateľstva Uhorska.

Rok 1849

Väčšina obyvateľov obce sa živila roľníctvom. Po revolúcii v r. 1848 – 1849 mnohí naďalej pracovali ako poľnohospodárski robotníci – deputátnici na miestnych veľkostatkoch. Pred 1. svetovou vojnou boli v Trstenom pri Hornáde 3 veľkostatky: Ištványiho, Šimonov a Gedeonov. Posledné dva mali v rukách židovskí nájomcovia. V dôsledku rôznych epidémií (najmä cholery v r. 1831, 1836, 1873 a 1874) a vyst'ahovalectva sa počet obyvateľov Trsteného pri Hornáde znížil na 958 ľudí v r. 1880.

Rok 1919

V lete r. 1919 dedinu na krátky čas obsadili vojaci maďarskej Červenej armády. Vznik Česko – Slovenska privítala väčšina obyvateľov obce s očakávaním zlepšenia hospodárskej situácie i sociálnych a národnostných pomerov. Trstenčania aj za 1. ČSR boli prevažne roľníkmi a poľnohospodárskymi robotníkmi. Podľa údajov v obecnej kronike v grófskom kaštieli po vojne žil statkár Lawrent Kováč. Ten zamestnával na svojom majetku asi 14 deputátnických rodín stále a ďalších Trstenčanov zamestnával na sezónne práce.

Rok 1920

Časť panských majetkov v chotári obce bola za povojnovej pozemkovej reformy r. 1920 rozparcelovaná a odpredaná štátom tunajším roľníkom. Z remesiel v Trstenom pri Hornáde poznali hlavne tie, ktoré úzko súviseli s poľnohospodárskou výrobou – kováčstvo a kolárstvo. V obci mali aj stolára, obuvníka i kopača studní. Trstenčanky boli šikovné tkáčky. Tkali najmä z konopnej priadze.

Rok 1921

Početný stav obyvateľov Trsteného pri Hornáde za 1.ČSR mierne narastal. Kým r. 1921 tu napočítali 1 082 osôb, r. 1930 ich už bolo 1 198.

Rok 1938

V politickom živote sa Trstenčania až do okupácie r. 1938 orientovali (podľa obecnej kroniky a slov žijúcich pamätníkov) najmä Sociálnodemokratickú stranu a Hlinkovú slovenskú ľudovú stranu. Po Viedenskej arbitráži aj Trstené pri Hornáde pripadlo Maďarsku. Maďarské vojsko, žandári a úradníci prišli do obce 10. novembra 1938. Obec bola 1938 – 44 pripojená k Maďarsku . Ihneď sa začalo s násilnou maďarizáciou slovenskej väčšiny tu žijúceho obyvateľstva. Maďarský jazyk sa stal úradným

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Trstené pri Hornáde na roky 2024 - 2031

i vyučovacím jazykom na tunajšej štátnej ľudovej škole. Po maďarskej okupácii sa aj bohoslužby v obidvoch miestnych kostoloch konali v maďarskom jazyku.

Rok 1944

Počas oslobodzovacích bojov v novembri a decembri 1944 dedina utrpela veľké škody. Bombami a delostreleckými granátmi bol zničený najmä nižný koniec obce (smerom k Maďarsku). Pritom zahynulo 5 civilistov. Podľa rozprávania žijúcich pamätníkov boje v chotári Trstného pri Hornáde si vyžiadali životy asi 120 maďarských a nemeckých vojakov a asi 60 – 70 Rusov.

18. 12. 1944

Obec bola oslobodená 18. decembra 1944. Keďže v okolí dediny sa naďalej viedli tuhé boje, obyvatelia sa museli evakuovať najmä do blízkych maďarských dedín. Domov sa vrátili až 2. februára 1945. Správy obce sa ujal Miestny národný výbor v Trstenom pri Hornáde.

Zdroj: www.trsteneprihornade.sk

Symoly obce

Erb obce

Vlajka obce

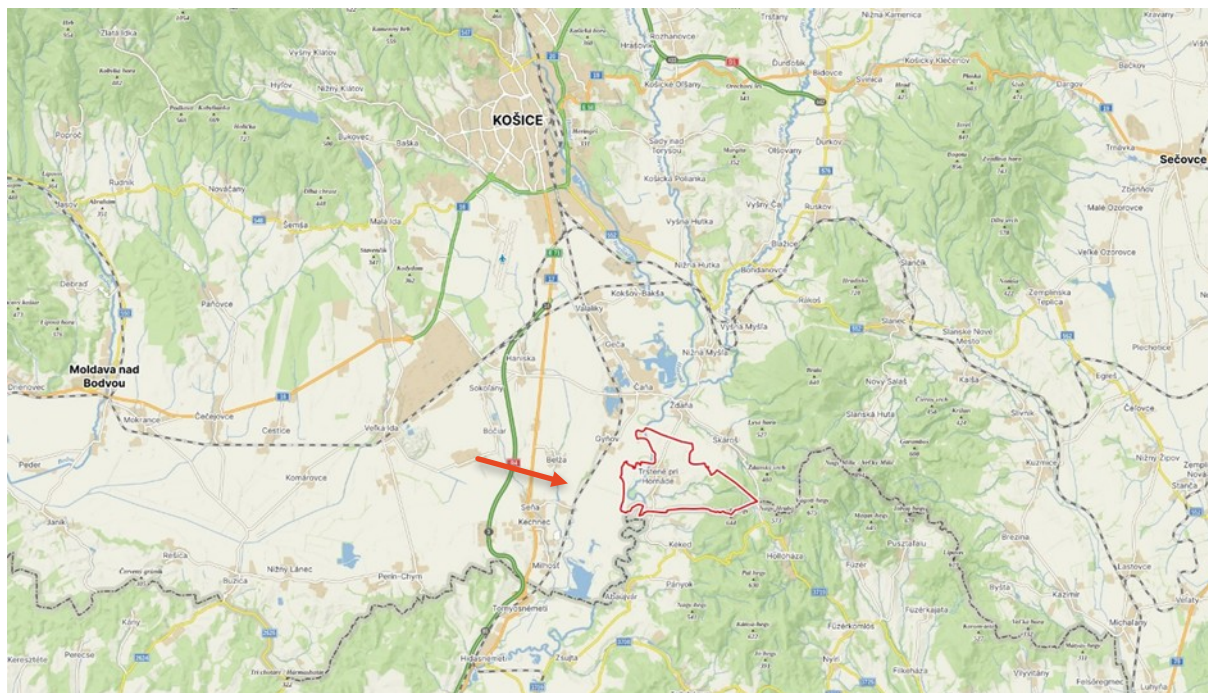
Územie obce

Obec Trstené pri Hornáde leží na styku juhovýchodnej časti Košickej kotliny so svahmi Slanských vrchov, pri štátnej hranici s Maďarskom., v okrese Košice-okolie, v Košickom samosprávnom kraji.

Kataster obce sa rozprestiera na ploche 1 292 ha, v nadmorskej výške 204 m n. m. Chotár vystupuje z nivy Hornádu cez pahorkatinu na vrchovinu pohoria, ktorú tvoria andezity a ich pyroklastiká. Dubové lesy sú len v najvýchodnejšej časti. Má nivné a hnedé lesné pôdy.

V tesnej blízkosti obce tečie rieka Hornád, ktorá má neporušený smer toku (meandre) až po hranicu s Maďarskom. Meandre rieky Hornád sa tiahnu od obce Trstené pri Hornáde až po Milhošť a sú významné tým, že predstavujú posledné zachované zvyšky lužného lesa. Je tu zachované prirodzené koryto s meandrami v rôznych štádiách vývoja (voľné meandre, mŕtve ramená, mokrade) s brehovými porastmi, ktoré predstavujú hodnotné posledné zvyšky dubovo-brestovo-jaseňových nížinných lužných lesov a lúčnych biotopov v celej Košickej kotline. Sú významným migračným biokoridorom pri ťahových cestách vtákov. Hornádske meandre tvoria územie európskeho významu. Do rieky Hornád sa na území obce vlieva Trstenský potok. Medzi obcou a Slanskými vrchmi sa za družstevnými poľami nachádza malý rybník, ktorý je vybudovaný na Trstenskom potoku. V tesnej blízkosti Hornádu na začiatku obce sa nachádza mŕtve rameno tejto rieky, ktoré miestni nazývajú „Starý Hornád“.

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Trstené pri Hornáde na roky 2024 - 2031

Grafické znázornenie polohy obce Trstené pri Hornáde

Katastrálne územie obce patrí do nížinnej, teplej, mierne vlhkej až suchej oblasti s chladnou zimou. Hladina spodnej vody vo východných častiach obce v súbehu s vodným tokom rieky Hornád je blízko pod povrchom a miestami vytvára zamokrené miesta. Chotár má nívne a hnedé lesné pôdy.

Lesy

Takmer celé územie obce je odlesnené, lesné plochy sa nachádzajú len na východnom okraji. Obec Trstené pri Hornáde patrí do oblasti s pomerne zachovalým životným prostredím. Prevažnú časť nepoľnohospodárskej pôdy v obci tvoria lesné pozemky.

Fauna a flóra

V povodí rieky Hornád žijú divé kačice, je tu zimovisko severských druhov divých husí, ďalej na území môžeme nájsť prepelicu aj bažanta. V Slanských vrchoch žijú muflóny, vzácne chránené zvieratá ako medvede, sovy, orol, sokol rároh, sova dlhochvostá, d'ateľ hnedkavý, bocian biely, bocian čierny, výr skalný, muchárík červenohrdlý, prepelica poľná, divé kačice a husi, jarabice a volavky.

Na území obce nájdeme lužné lesy s prímiesou agátu, vrby bielej, topoľa bieleho a rôzne druhy rastlín ako napríklad chránená rastlina záružlie močiarme a páľka širokolistá.

Ovzdušie

Vývoj kvality ovzdušia má v posledných desaťročiach jednoznačne pozitívny trend. Znížili sa emisie prakticky vo všetkých ukazovateľoch, obmedzilo sa tiež používanie látok poškodzujúcich ozónovú vrstvu a celkovo sa zlepšuje emisná situácia.

Demografické údaje obce

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje niekoľko ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Štruktúra obyvateľstva je výsledkom základných demografických procesov reprodukcie, či už prirodzených (pôrodnosť, úmrtnosť) alebo mechanických (sťahovanie) a sú statickými charakteristikami populácie. Predstavujú základné fakty na podporu rozhodovania v súvislosti s rozvojom ľudskej spoločnosti. Je dôležité vymedziť demografické trendy a v rámci nich aj náboženskú, národnostnú a vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva. K základným demografickým ukazovateľom patrí aj dynamika obyvateľstva, ktorá sa vyjadruje prirodzeným a migračným pohybom. Tabuľka č. 1 uvádza vývoj počtu obyvateľov za posledných 9 rokov. V sledovanom období (2014 – 2023) počet obyvateľov vykazuje klesajúci i stúpajúci trend vývoja. Celkový počet obyvateľov obci v roku 2023: 1510.

Tabuľka 1 Vývoj počtu obyvateľov v obci v období od 2014 do 2023

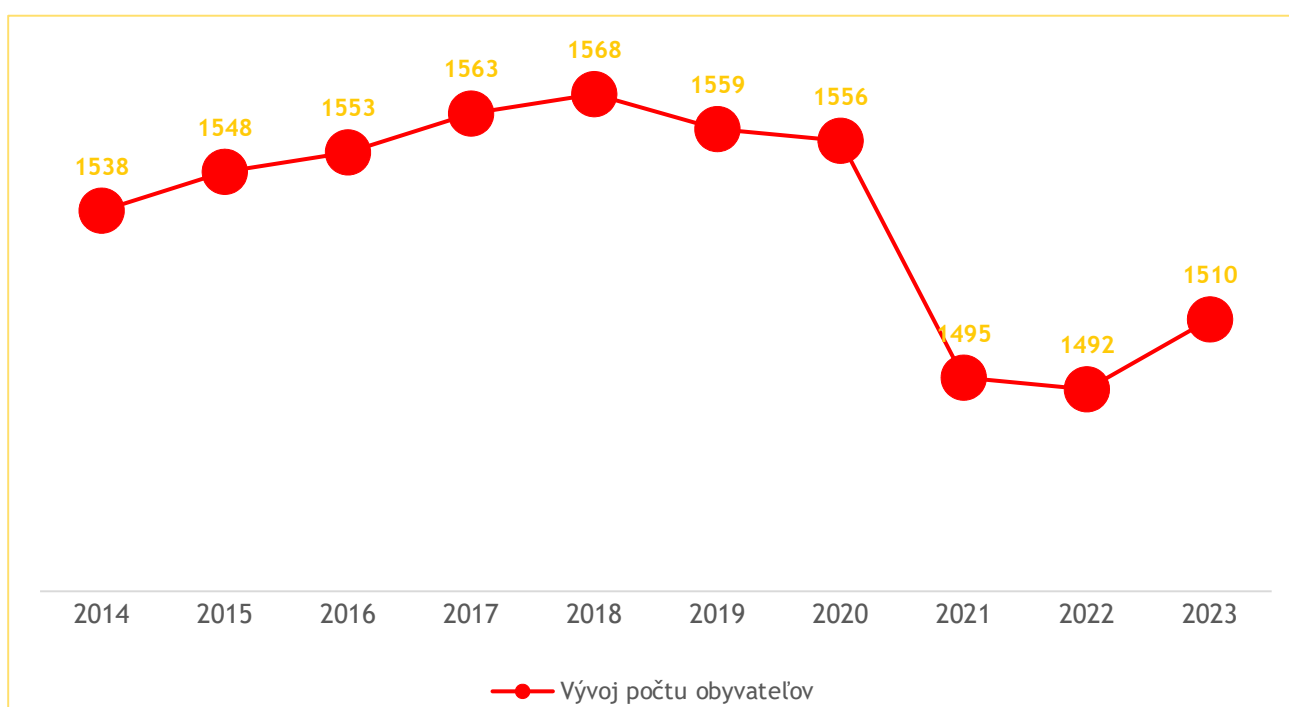
Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
počet obyvateľov	1538	1548	1553	1563	1568	1559	1556	1495	1492	1510
počet narodených	17	9	25	15	15	23	13	23	10	20

**Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Trstené pri Hornáde na roky 2024 - 2031**

počet zomrelých	23	8	12	15	23	23	17	11	14	14
celkový prírastok/úbytok	1	10	5	10	5	-9	-3	24	-3	8
prirodený prírastok/úbytok	-6	1	13	0	-8	0	-4	12	-4	6
migračný prírastok/úbytok	7	9	-8	10	13	-9	1	12	1	2

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Štruktúra obyvateľstva podľa veku a pohlavia

Dôležitou charakteristikou ľudských zdrojov je veková štruktúra obyvateľstva v kategóriách predproduktívny (0-14 rokov), produktívny (15-65 rokov) a poproduktívny vek (65 a viac rokov). Veková štruktúra je základným ukazovateľom pre posúdenie budúceho vývoja populácie. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku (15-65 rokov) konkrétne 1032 obyvateľov, najmenší podiel na obyvateľov pripadá v poproduktívnom veku, a to 205 obyvateľov.

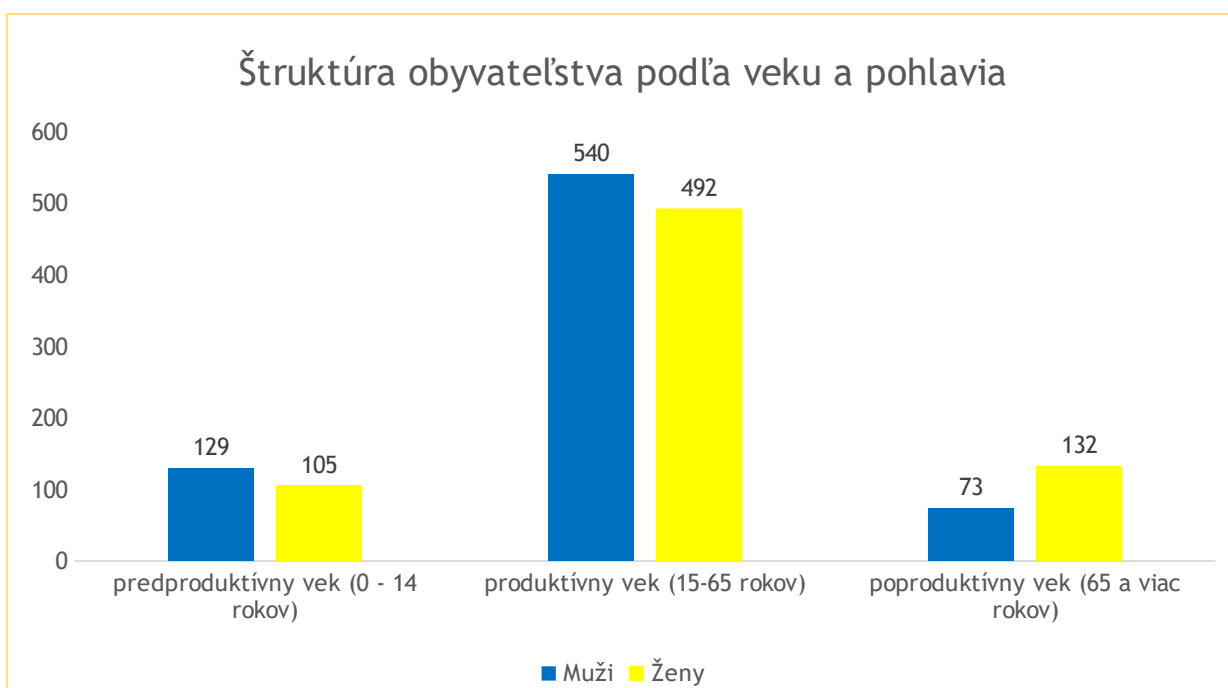

Tabuľka 2 Veková štruktúra obyvateľstva

VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA	MUŽI	ŽENY	SPOLU
predproduktívny vek (0-14 rokov)	129	105	234
produktívny vek (15-65 rokov)	540	492	1032
poproduktívny vek (65 a viac rokov)	73	132	205

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti

Podľa výsledkov sčítania môžeme obyvateľstvo hodnotiť aj z hľadiska národnostnej štruktúry. Z pohľadu národnostnej štruktúry sa takmer všetci obyvatelia hlásia k slovenskej národnosti (95,72%).

Tabuľka 3 Národnostná štruktúra obyvateľstva

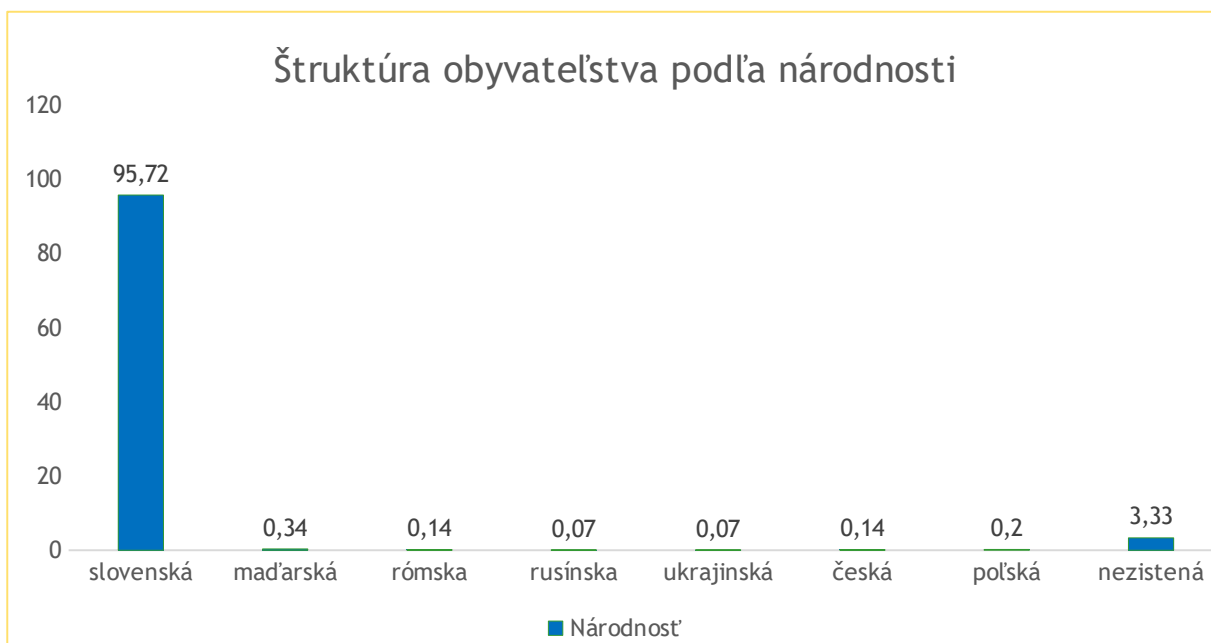
NÁRODNOSŤ	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
slovenská	1408	95,72
maďarská	5	0,34

**Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Trstené pri Hornáde na roky 2024 - 2031**

rómska	2	0,14
rusínska	1	0,07
ukrajinská	1	0,07
česká	2	0,14
poľská	3	0,20
nezistená	49	3,33

Zdroj: Štatistický úrad SR (sčítanie k 1.1.2021)

Štruktúra obyvateľstva podľa náboženstva

Z hľadiska náboženského vyznania je štruktúra obyvateľstva rôznorodá. V obci má najväčšie zastúpenie rímskokatolícka cirkev 77,43%.

Tabuľka 4 Štruktúra obyvateľstva podľa vierovyznania

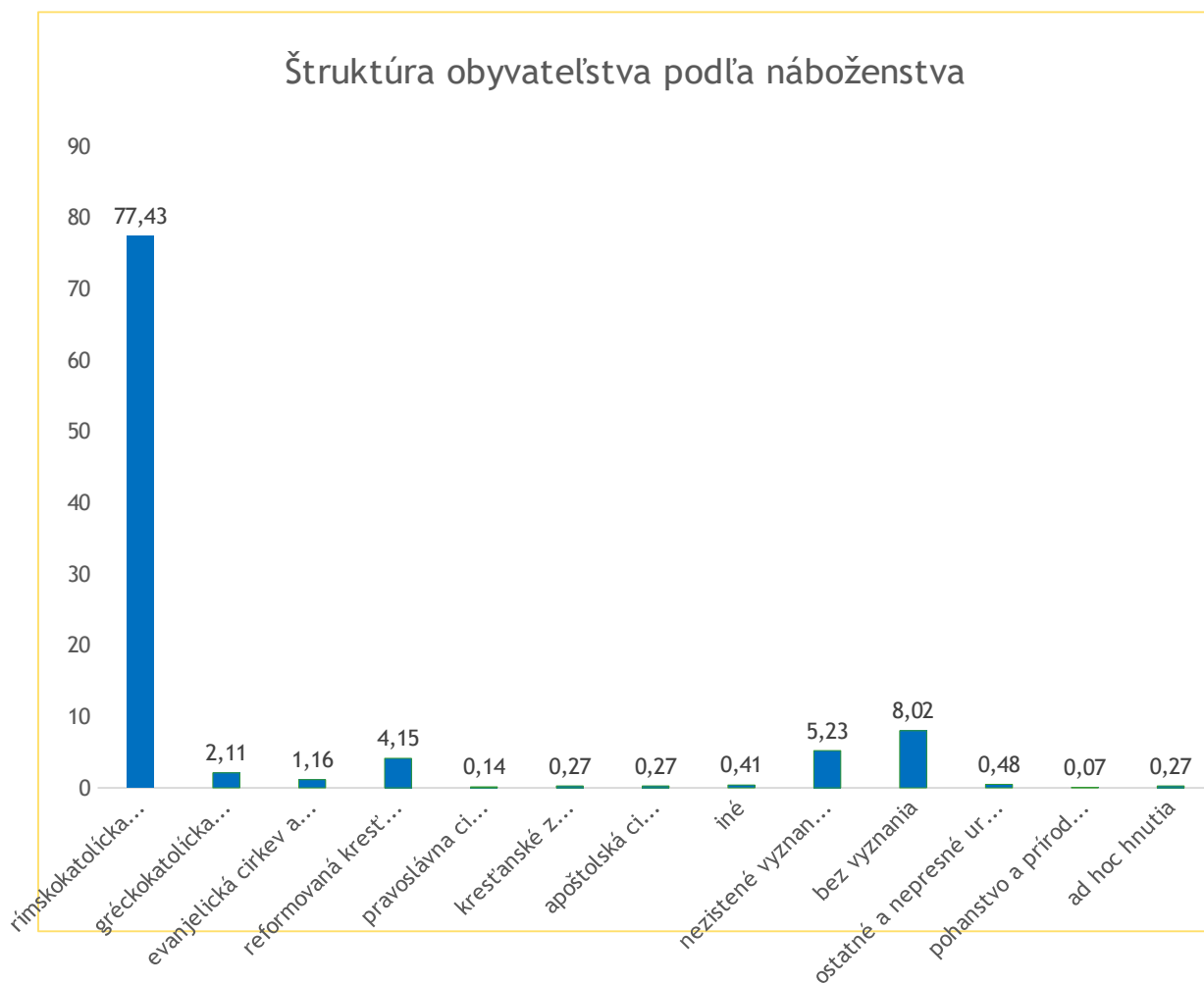
NÁBOŽENSTVO	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
-------------	------------------	------------

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Trstené pri Hornáde na roky 2024 - 2031

rímskokatolícka cirkev	1139	77,43
gréckokatolícka cirkev	31	2,11
evanjelická cirkev augsburského vyznania	17	1,16
reformovaná kresťanská cirkev	61	4,15
pravoslávna cirkev	2	0,14
kresťanské zbory	4	0,27
apoštolská cirkev	4	0,27
iné	6	0,41
nezistené vyznanie/cirkev	77	5,23
bez vyznania	118	8,02
ostatné a nepresné určené		
kresťanské cirkvi	7	0,48
pohanstvo a prírodné duchovenstvo	1	0,07
ad hoc hnutia	4	0,27

Zdroj: Štatistický úrad SR (sčítanie k 1.1.2021)

Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania

Úroveň vzdelania je výrazom sociálno-ekonomického statusu obyvateľstva, ktorú charakterizuje počet obyvateľov podľa najvyššieho dosiahnutého stupňa vzdelania. Predmetné územie má vidiecky charakter, čo sa odráža aj vo vzdelanostnej úrovni obyvateľstva. Z toho dôvodu je nutné venovať tejto oblasti zvýšenú pozornosť. Výrazné postavenie v obci má stredoškolské vzdelanie. Zvyšovanie

**Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Trstené pri Hornáde na roky 2024 - 2031**

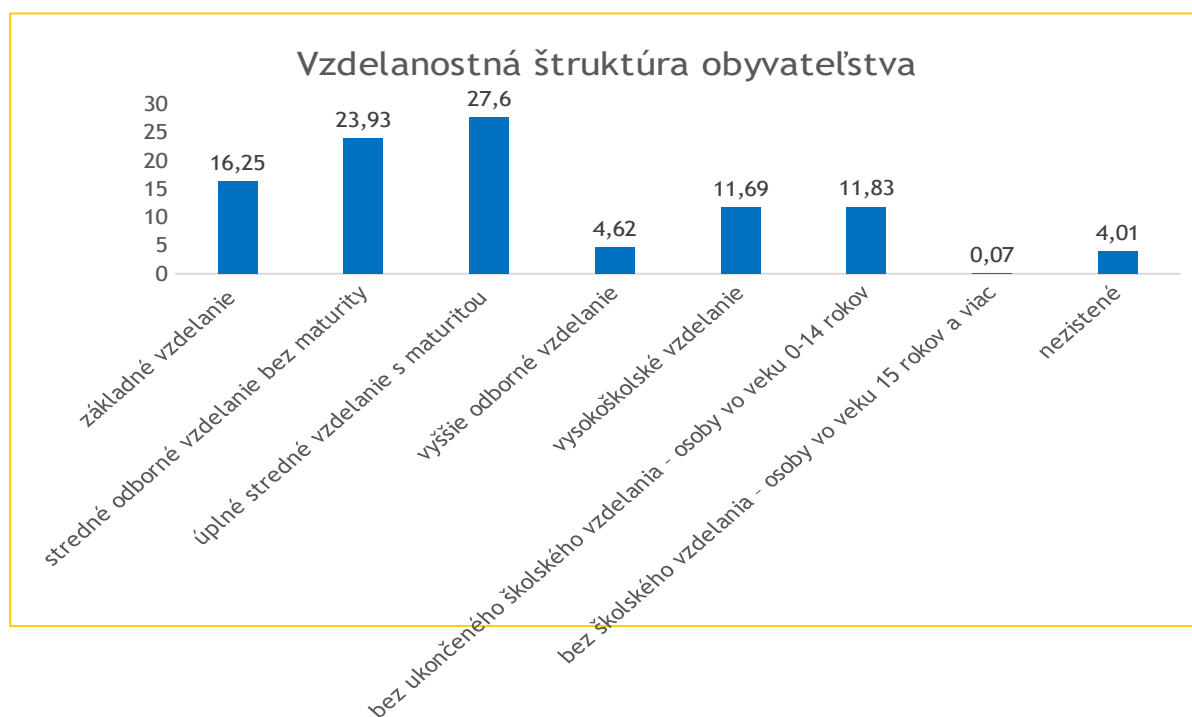

vzdelanostnej úrovne a odbornej kvalifikácie je jedným z dôležitých predpokladov ďalšieho rozvoja životnej úrovne obyvateľov.

Tabuľka 5 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

NAJVIŠŠIE DOSIAHNUTÉ VZDELANIE	POČET OBYTATEĽOV	PODIEL V %
základné vzdelanie	239	16,25
stredné odborné vzdelanie bez maturity	352	23,93
úplné stredné vzdelanie s maturitou	406	27,6
vyššie odborné vzdelanie	68	4,62
vysokoškolské vzdelanie	172	11,69
bez ukončeného školského vzdelania – osoby vo veku 0-14 rokov	174	11,83
bez školského vzdelania – osoby vo veku 15 rokov a viac	1	0,07
nezistené	59	4,01

Zdroj: Štatistický úrad SR (sčítanie k 1.1.2021)

Ekonomická aktivita obyvateľstva

Jednou zo základných sociálno-ekonomických klasifikácií triedenia obyvateľstva je ekonomická aktivita. Z tohto hľadiska možno obyvateľstvo rozdeliť na ekonomicky aktívne a neaktívne. Medzi demografické ukazovatele zaraďujeme aj zamestnanosť obyvateľstva. Na základe zmapovania zamestnanosti možno posúdiť, koľko obyvateľov v obci je ekonomicky aktívnych, koľko obyvateľov sa nachádza na materskej dovolenke, koľko je dôchodcov, koľko sa nachádza v obci nezamestnaných a pod.. Nezamestnanosť v obci je na úrovni 4,15% . Ľudský potenciál obce pre ďalší rozvoj možno využiť v širšom rámci na úrovni rozvoja mikroregiónu.

Tabuľka 6 Ekonomická aktivita obyvateľstva

EKONOMICKÁ AKTIVITA	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
pracujúci (okrem dôchodcov)	641	43,58
pracujúci dôchodca	54	3,67
osoba na materskej dovolenke	6	0,41
osoba na rodičovskej dovolenke	12	0,82
nezamestnaný	61	4,15
žiak strednej školy	54	3,67
študent vysokej školy	27	1,84
osoba v domácnosti	79	5,37
dôchodca	251	17,06
žiak ZŠ	135	9,18
dieťa do začatia povinnej školskej dochádzky	109	7,41
iná	4	0,27
nezistené	38	2,58

Zdroj: Štatistický úrad SR (sčítanie k 1.1.2021)

Štruktúra domového a bytového fondu

Väčšina obyvateľov v obci Trstené pri Hornáde býva v tradičných rodinných domoch. Celkový počet trvalo obývaných rodinných domov je 434. Rodinné domy sú v dobrom stave. V obci sa nachádzajú 4 bytové domy.

Tabuľka 7 Bytová/domová štruktúra

BYTOVÁ/DOMOVÁ ŠTRUKTÚRA	POČET
trvalo obývané rodinné domy	434
trvalo obývané bytové domy	4
iné	13
CELKOM	451

Zdroj: Štatistický úrad SR (sčítanie k 1.1.2021)

Infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia z oblasti administratívy a kultúry, športové zariadenia, školské, zdravotnícke a sociálne zariadenia. Občianska vybavenosť významnou mierou skvalitňuje život obce. Úroveň občianskej vybavenosti je ovplyvňovaná charakterom obce, veľkosťou obce, počtom jej obyvateľov a návštevníkov, ich potrebami. V rámci administratívnych budov sa v obci nachádza obecný úrad. Predmetná budova je určená pre potreby obyvateľov a návštevníkov obce. V rámci kultúrno-spoločenského vyžitia je obyvateľom k dispozícii sála kultúrneho domu. V obci sa organizujú rôzne významné kultúrno - spoločenské podujatia. Pravidelne usporadúvanie rôznych spoločenských podujatí pozitívne vplyva na sociálno-kultúrny rozvoj obce a na udržiavanie dobrých medzil'udských vzťahov obyvateľov obce.

**Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Trstené pri Hornáde na roky 2024 - 2031**

Rozvoj spoločenského života v obci podporujú rôzne podujatia. Nasledujúca tabuľka uvádza občiansku vybavenosť.

Tabuľka 8 Sociálna infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra – občianska vybavenosť v obci	ÁNO/NIE
Kultúrny dom	áno
Dom smútku	áno
Cintorín	áno
Kostol	áno
Materská škola	áno
Základná škola	áno
Stredná škola	nie
Školské ihrisko	áno
Futbalové ihrisko	áno
Ihriská (iné)	áno (detské, multifunkčné, workoutové)
Športová hala	nie
Telocvična	áno, v základnej škole
Kúpalisko (umelé, prírodné)	nie
Zimný štadión (otvorený, krytý)	nie
Domov dôchodcov	nie
Knižnica	áno
Pošta	nie
Hotely, motely, penzión	nie
Turistické ubytovne	nie
Iné zariadenia cestovného ruchu	nie
Pohostinstvo	nie
Obchod, predajne, reštaurácie	áno
Hasičská zbrojnica	nie
Zdravotné stredisko	nie
Obecný rozhlas	áno
Kino	nie

Denný stacionár (nezisková organizácia)	nie
Domov sociálnych služieb	nie
Komunitné centrum	nie

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Zdravotnícke a sociálne zariadenia

V súčasnosti obec nie je vybavená žiadnym zdravotníckym zariadením. Obyvatelia obce musia dochádzať za zdravotnou starostlivosťou do susednej obce Ždaňa alebo Čaña, resp. do krajského mesta Košice, čo je problematické predovšetkým pre mladé rodiny a dôchodcov, jednak z finančného hľadiska a zároveň vznikajú problémy so zabezpečením dopravy. Na rovnakej úrovni je to aj v rámci sociálnych služieb, ktorých rozvoj je podmienený, veľkosťou obce a počtom obyvateľom. Starší občania nemajú k dispozícii dom dôchodcov. Obec neposkytuje opatrovateľskú službu, chýba vyhľadávacia činnosť občanov odkázaných na pomoc, obec nemá terénnu sociálnu prácu, v malej miere organizuje spoločenský život a voľný čas seniorov. Obec organizuje pri významných životných jubileách posedenie pri hudbe a návštevy občanov nad 80 rokov v čase vianočných sviatkov. Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj sociálnych služieb sa bude orientovať na snahu o umiestnenie občanov obce, ktorí sú odkázaní na pomoc druhých v starobe a chorobe do zariadení, ktoré sú zriadené v Košickom kraji, nakoľko priamo v obci nie je vybudované žiadne zariadenie sociálnych služieb.

Školské zariadenia

Na území obce sa nachádza materská škola a základná škola. V budove materskej školy sa nachádza aj školská jedáleň a v rámci základnej školy pôsobí školský klub detí. Iné druhy vzdelávacích zariadení sa na území obce nenachádzajú. Študenti stredných a vysokých škôl tieto navštevujú v iných mestách kraja.

Športové zariadenia

V rámci športového vyžitia nemajú obyvatelia obce, predovšetkým deti a mládež veľa možností. Na vykonávanie rôznych športových aktivít majú k dispozícii školské ihrisko, multifunkčné, workoutové a futbalové ihrisko. V kultúrnom dome sa usporadúvajú stolnotenisové turnaje, skupinové cvičenia.

V obci pôsobí TJ Družstevník, futbalový klub FK Trstené pri Hornáde, obecný hokejový klub HK Trstené pri Hornáde, Veterán Trstené pri Hornáde.

Služby

Obec má obchodnú a obslužnú vybavenosť na úrovni primeranej jej veľkosti. Zastúpené sú tu hlavne potraviny, drogistický tovar, nachádzajú sa tu reštauračné zariadenia. Chýbajúce služby obyvateľstvo využíva v krajskom meste Košice. Pri rozvoji cestovného ruchu v rámci aktivít mikroregiónu je potrebné uvažovať o modernizácii súčasnej štruktúry ako aj s rozšírením služieb.

Potenciál rozvoja cestovného ruchu

V katastrálnom území obce Trstené pri Hornáde sa nachádzajú nasledovné pamiatky:

Rímskokatolícky kostol sv. Anny – pôvodne gotický kostol postavený v roku 1458. Prestavaný bol po požiari v roku 1756. Novou vežou ho doplnili roku 1789. Sakrálny objekt renovovali v roku 1900. Je to jednodňový priestor s polygonálnym uzáverom presbytéria, prístavnou sakristiou a predstavanou barokovou vežou. V presbytériu sa zachovala pôvodná gotická hviezdicová klenba, ktorej rebrá hruškovej profilácie dosahujú na profilované ostrohoové konzoly. Dve vnútorné rohové konzoly majú ľudské tváre. Na pravej strane presbytéria je segmentovo zakončená gotická sedília (miesto pre cirkevných hodnostárov) s vyžľabeným kamenným ostením a vedľa neho malý výklenok pastofória. Oltáre v historizujúcom slohu pochádzajú zo začiatku 20. storočia. Klasicistická kazateľnica z konca 18. storočia, so sekundárne umiestneným obrazom na zadnej strane, sa do dnešných dní nezachovala. Krstiteľnica je neoklasicistická z konca 19. storočia s nádržou v podobe mušle a vysokou balustrovitou nohou. Vedľa krstiteľnice sú dve plastiky Pána Ježiša a Panny Márie, na ktorých sú zvýraznené srdcia.

O existencii kostola a farnosti sú údaje už z rokov 1332 – 1337. Prvý kostol slúžil svojmu účelu až do 15. storočia. Pravdepodobne zhorel pri požiari.

V roku 1458 vznikol nový kostol, ktorý bol financovaný rodinou Czéczei, ktorá mala v obci významné postavenie. V 17. storočí, v čase náboženských nepokojov, loď kostola z neznámych príčin podľahla požiaru. Ostala svätyňa so sakristiou. V roku 1756 bol kostol obnovený a bola dostavaná loď v barokovom slohu. Po stranách kostola sa nachádza 14 zastavení krížovej cesty – kaplniek. Boli vybudované v roku 1933. Po druhej svetovej vojne v roku 1945, keď akoby zázrakom kostol nebol poškodený sa začalo s jeho renováciou. V rokoch 1985 – 1986 bol kostol vymalovaný,

aby dostal lepší vzhľad, bol zároveň opravený aj organ a nastavilo sa elektrické ovládanie zvonov. Výmalba kostola sa uskutočnila v rokoch 2009 - 2010 a v roku 2012 boli vymenené staré okná za nové dubové eurookná.

Pri kostole sa nachádza hrobka rodiny Šošovcov z prvej tretiny 19. storočia.

Kalvínsky kostol – kostol postavený ako tolerančná modlitebňa koncom 18. storočia. Neskôr bol prestavovaný. Doplnili ho vežou. Ide o sieňový priestor s polygonálnym uzáverom a vstavanou vežou. Interiér má rovný strop. Vonkajšia úprava fasád je neoklasicistická. Na štítovom priečelí je fasáda členená rámovaním. Plytký rizalit má pásovú rustiku. Horná časť veže je situovaná medzi štítovými krídlami a okrem veľkého zvukového okna má tri menšie okrúhle otvory. Vež je zastrešená ihlancom.

V obci Trstené pri Hornáde a na ceste k nej je niekoľko krížov.

Prvý kríž sa nachádza za dedinou na ľavej strane cesty smerom na Ždaňu. Bol postavený v roku 1833. Je zhotovený z kameňa a stojí v malej ohrádke. Dal ho vyhotoviť miestny obyvateľ z rodu Bartkových.

Druhý kríž je pri vstupe do dediny zo Ždane po ľavej strane. Je z kameňa a betónu. Dala ho postaviť rodina Agnelova v roku 1902. Okolo neho je železná ohrádka, ktorá bola vystavaná neskoršie. V roku 2008 boli kríž aj ohrádka zrekonštruované zo zbierky rímskokatolíckych veriacich v obci.

Tretí kríž sa nachádza na kopci vedľa bývalého židovského cintorína. Je drevený a korpus je vyhotovený z plechu, ktorý venoval Ing. Bartolomej Olexa. Všetky práce na vyhotovení korpusu financovala Emília Demeterová. Bol osadený na pamiatku 790. výročia prvej písomnej zmienky o Trstenom pri Hornáde v roku 2005. Pri postavení ho bolo vidieť z diaľky, teraz stromy okolo natoľko podrástli, že je viditeľný len priamo z cestičky, ktorá k nemu vedie.

Štvrtý kríž sa nachádza pri bývalých kasárňach na hraniciach s Maďarskom. Na sokli kríža je nápis: "Na Božskú chválu obnovil Ján Pahulyi a manželka rod: Margita Vlasatý 1931." Tento miestny obyvateľ a mlynár s manželkou obnovili kríž v roku 1931. Vyhotovený je z kameňa a betónu, korpus z kovu je natretý striebornou farbou.

Piaty kríž je pod košatou lipou pri bývalom poľnohospodárskom družstve. Je postavený v malej kovovej ohrádke okolo roku 1840 a je zo zliatiny. Na dolnej časti kríža je nápis: "Juhás Juraj s manželkou Helenou."

Šiesty nie je kríž, ale obrázok Panny Márie na strome pri ceste do Skároša. Obrázok dali vyhotoviť dvaja mladíci z Trsteného, Štefan Rusnák a Ľudovít Šimčo v roku 1954, keď sa vrátili z vojenčiny.

(Zdroj: Imrich Jesenský, Takí bud' me vždy, 2008)

Z hľadiska turistiky sú zaujímavé nasledovné turistické atrakcie:

Obcou prechádza **cyklotrasa** vedúca z Košíc do maďarského Sárospataku a 6550 km dlhá významná **medzinárodná cyklotrasa EUROVELO 11**, ktorá sa tiahne od severovýchodného cípu Nórska až po slnečné Grécko. Jej súčasťou je aj zaujímavá **cyklolávka** ponad rieku Hornád..

Úsek cyklotrasy Košice - Sárospatak medzi obcami Trstené a Skároš lemuje **stromoradie – lipová alej**, ktorú tvorí 100 líp, dva „starostovské“ gaštany a zo desať čerešní.

Na začiatku obce sa nachádza krásna **oddychová zóna**, ktorá vznikla pretvorením mŕtveho ramena rieky Hornád tzv. "Starý Hornád". Je výsledkom úsilia členov občianskeho združenia Priatelia trstenskej prírody a mnohých ďalších dobrovoľníkov. V oddychovej zóne je veľký a malý altánok, lavičky aj ohnisko, pri ktorom je možné relaxovať či táboriť.

Blízko obce je možné navštíviť a vidieť **lužné lesy**. Medzi obcou a Slanskými vrchmi sa za družstevnými poľami nachádza malý romantický rybník, ktorý je vybudovaný na Trstenskom potoku. Ten slúži aj ako záchytná stanica vody tečúcej z neďalekých lesov do Trstenského potoka. V minulosti slúžila táto vodná plocha na rekreačné účely a rybolov, no v súčasnosti je toto územie zarastené a vo vodnej nádrži je množstvo usadeného bahna z priľahlých polí. Uvažuje sa o znovunavrátaní atraktivity tohto miesta miestnymi aktivistami. Oficiálny názov tohto rybníka je **Vodná nádrž Trstené**.

Na miestnom **amfiteátri** možno zažiť každoročné odpustové slávnosti sv. Anny, Krajský festival dychových hudieb a iné zaujímavé podujatia.

Obec Trstené pri Hornáde je súčasťou **EKOMÚZEA HORNÁD MILIČ**.

Obec ako partner súkromnej firmy realizuje v rámci projektu výstavbu **lodenice pri rieke Hornád**. Vytvoria sa tak vhodné podmienky na vodnú turistiku, ktorá ponúka nové zážitky a možnosť trávenia voľného času v prírode.

Technická infraštruktúra

Nasledujúca tabuľka uvádza technickú infraštruktúru v obci.

Tabuľka 9 Technická infraštruktúra

Technická infraštruktúra, občianska a dopravná infraštruktúra	Stav
Miestne komunikácie	Stav časti miestnych komunikácií je dobrý, niektoré časti si vyžadujú rekonštrukciu.
Chodníky	Stav časti chodníkov je nevyhovujúci, niektoré časti si vyžadujú rekonštrukciu.
Železničná stanica	V obci sa nenachádza železničná stanica.
Autobusová zástavka	V obci sa nachádzajú 4 autobusové zastávky vo vyhovujúcom stave.
Vodovod	Obec má vybudovaný vodovod.
Kanalizácia	V obci nie je vybudovaná kanalizácia.
Čistička odpadových vôd	V obci nie je ČOV.
Rozvod plynu	Obec je plynofikovaná.
Zásobovanie teplom	Zdroje a zariadenia na výrobu tepla väčšieho rozsahu sa v obci nenachádzajú. Zásobovanie teplom v obci je riešené po jednotlivých objektoch samostatne.
Elektrické vedenie	Obec je zásobovaná elektrickou energiou z distribučných trafostaníc.
Verejné osvetlenie	Stav verejného osvetlenia si vyžaduje modernizáciu, obec nevyužíva LED technológiu. Prevádzku verejného osvetlenia spravuje externá spoločnosť.
Pokrytie mobilných operátorov	Obec je pokrytá signálmi všetkých mobilných operátorov, kvalita signálov je ovplyvnená tým, že obec Trstené pri Hornáde je hraničnou obcou s Maďarskom – zmena na maďarského operátora
Optická sieť na pripojenie internetu	Obec disponuje optickou sieťou.

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Odpadové hospodárstvo

**Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Trstené pri Hornáde na roky 2024 - 2031**

Na území obce vzniká hlavne komunálny odpad a biologický odpad z domácnosti, z verejných priestranstiev. Obec zabezpečuje separovanie odpadu v hlavných komoditách papier, sklo, plast, ale aj v ďalších komoditách v súlade s aktuálnou legislatívou. Odvoz a zneškodňovanie komunálneho odpadu pravidelne zabezpečuje dodávateľsky. V obci sa nenachádza zberný dvor ani kompostovisko. Zmenami v systéme prístupu k nakladaniu s odpadom je potrebné sa neustále zaoberať, najmä s ohľadom na vznik nelegálnych skládok, nakoľko časti obyvateľstva ešte stále chýba dostatočné uvedomenie. Obec neustále dbá na to, aby sa v jej katastri nevyskytli žiadne environmentálne záťaž.